

Fethin sembolü: Ayasofya Camii

DÜNYADA İSLÂM MÜHÜRLERİ

Ramazan ayının son gününde, Türkiye'nin en güzide, bir o kadar da mahzun mabedi Ayasofya meskenimiz oluyor. Literatürde cami olarak geçen, ama şu an müze olarak kullanılan ve ibadete açılmayan Ayasofya yapısı, tarihi, önemiyle dikkatleri hep üzerine çekiyor. Ayasofya'nın yapımına Bizans İmparatoru I. Konstantin zamanında başlandı. Ancak 360 yılında, II. Konstantin zamanında tamamlandı. Yapılan bu ilk Ayasofya, çıkan bir yangında harap oldu. 415 yılında İmparator II. Theodosios tarafından tamir edilerek yeniden ibadete açıldı. Çıkan bir ayaklanma sırasında bu sefer tamamen yandı. İmparator Jüstinyen, tamamen mahvolan bu kilisenin yerine muhteşem bir kilise yaptırmaya karar verdi. Bunun üzerine 532 yılında inşasına başlanıyor ve 537 yılında tamamlanıyor.

Fethin sembolü

Bu eşsiz caminin tarihine baktığımızda, 1453 yılında Fatih Sultan Mehmed şehri fethettiğinde tam 916 yıl boyunca kilise olarak kullanılan bu mabedin hayatında tertemiz ve yeni bir sayfa açılıyor. Fatih Sultan Mehmed, şehri fethettiğinde kendisine ganimet payı olarak sadece Ayasofya'yı alıyor. Kilise fetihten sonra bizzat Fatih'in imam olarak kıldırıldığı ilk Cuma namazı ile Sultan tarafından vakfedilerek camiye çevriliyor. Sultan II. Mehmed, camiye gelir getirmesi için Ayasofya'ya birçok mal bağışlıyor. Kısa süre içinde camiye bir mihrap, minare ve medrese yaptırılıyor. Sonraki dönemlerde ise, Sultan II. Bayezid tarafından bir minare, Sultan II. Selim tarafından da iki minare daha ilâve ediliyor. Aynı zamanda Mimar Sinan, Sultan II. Selim'in emriyle Ayasofya Camii'ni tamir ediyor. Etrafına inşa edilen ve camiye zarar vermeye başlayan evler ve binalar ise o dönemde yıktırılıyor. Sultan I. Mahmut ise bir şadırvan, sıbyan mektebi, aşhane-imaret, kütüphane ve yeni bir hünkâr mahfili ile mihrap inşa ettiriyor. Böylece Ayasofya, o dönemde bir külliye dönüştürerek Osmanlı'nın gözdesi oluyor.

“İnşallah yine cami olacaktır”

Dünya mimarlık tarihinin en muhteşem eserlerinden biri olan Ayasofya, yaklaşık 15 asır ibadethane olarak kullanıldı. Bu bakımdan dünyanın en eski mabetlerinden biridir. Bahçesinde yer alan türbede birçok Osmanlı Sultanı yatıyor. Cami içinde yer alan “Allah”, “Muhammed” ve dört halifenin isimlerinin yazılı olduğu hat levhaları ayrı bir özellik taşıyor. Kazasker Mustafa İzzet Efendi tarafından yazılan bu levhalar, 7,5 metre çapındadır. İslâm hat sanatının bu ebattaki en büyük örnekleridir. Restorasyon çalışmaları sırasında yerlerinden indirildi; fakat büyüklükleri sebebiyle kapılardan dışarı çıkarılamadı. 1951 senesinde dönemin başbakanı Adnan Menderes'in emriyle tekrar yerlerine konuluyor. “Ayasofya, Hıristiyanlığın İslâmiyet'e devir ve tesliminin bir âbidesidir. Kilise iken camiye çevrilmiştir, inşaallah yine cami olacaktır” diyen asrın âlimi Bediüzzaman Said Nursî gibi ümitvar olup, geride bıraktığımız bu mübarek ayın yüzü suyu hürmetine

Ayasofya'nın cami olarak yeniden açılmasını Cenab-ı Hak'tan niyaz ediyoruz.

Kübra ÜNİVAR